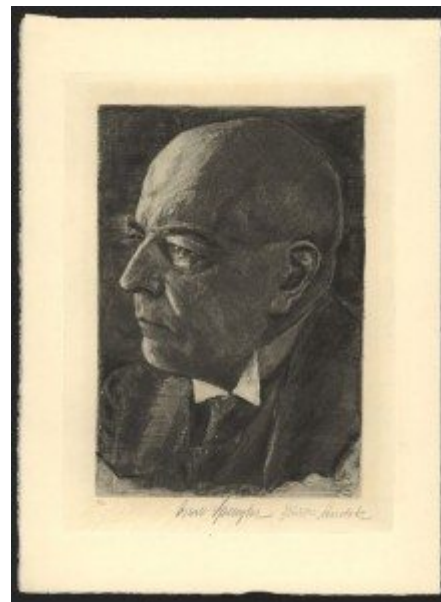

Autor: Robert Steuckers

„Překládal jsem z němčiny na žádost vydavatele Longanesiho... rozsáhlé a oslavované dílo Oswalda Spenglera *Zánik Západu*. Poskytlo mi to příležitost v úvodu specifikovat význam i hranice tohoto díla, jež si svého času vydobylo světovou slávu.“ Těmito slovy uvádí Julius Evola ve své knize *Pouť rumělky* (str. 177) řadu kritických odstavců ke Spenglerovi.

Evola vzdává hold tomuto německému filosofovi za to, že odvrhl „progresivistické a historické fantazie“ tím, že ukázal, že etapa, do níž vstoupila naše civilizace krátce po první světové válce, neznamenal vrchol, nýbrž zcela naopak „soumrak.“ Evola v tom rozpoznal, že „Spengler, zejména díky úspěchu své knihy, umožnil jít za obvyklou lineární a evoluční koncepcí historie. Spengler popisuje protiklad mezi *Kultur* a *Zivilisation*, „přičemž ten první pojem pro něj znamená formu nebo fázi civilizace, která je kvalitativní, organická, diferenciovaná a vitální, kdežto ten druhý naznačuje formu civilizace, která je racionalistická, urbanistická, mechanická, beztvářá, bezduchá“ (str. 178).

Evola obdivoval negativní charakteristiku, již Spengler připisuje pojmu *Zivilisation*, je však kritický k nedostatečné koherenci definice pojmu *Kultur*, neboť, jak říká, tento německý filosof zůstal věznem jistých intelektuálních schémat vlastních moderně. „Zcela mu scházel onen odstín metafysického rozměru či transcendence, která reprezentuje esenci každé opravdové *Kultur*“ (str. 179).

Evola také vyčítá Spenglerovi pluralismus. Pro autora *Zániku Západu* je civilizací celá řada, jsou odlišné a nepřetržitě srovnává jednu s druhou, každou pojímá jako uzavřenou jednotku. Pro Evolu platí tento koncept pouze tehdy, pokud jde o vnější a epizodické aspekty různých civilizací. Naopak, jak pokračuje, je nutné rozlišovat kromě plurality forem civilizací i civilizace (nebo fáze civilizace) „moderního“ typu v protikladu k civilizacím (nebo fázím civilizace)

„tradičního“ typu. Pluralita existuje jenom na povrchu; vespod je zásadní protiklad mezi moderností a tradicí.

Evola poté kritizuje Spenglera za to, že je ovlivněn německým pozdně romantickými vitalistickými a „iracionálními“ myšlenkovými proudy, jež získaly svůj nejkomplexnější a nejradikálnější výraz v díle Ludwiga Klagese. Zhodnocení života je marností, vysvětluje Evola, není-li život osvětlen opravdovým pochopením původu světa. Pohroužení do existencialismu, do života, jak to požadoval Klages, Bäumler nebo Krieck, může vypadat jako nebezpečný a iniciovat regresivní proces (lze si povšimnout, že tato Evolova kritika se odlišuje od německé interpretace přesně podle těch samých kritérií, jež jsme přednesli, když jsme mluvili o přijetí Bachofenova díla).

Evola se domnívá, že tento vitalismus nutí Spenglera říkat o buddhismu, taoismu, stoicismu a řecko-římské civilizaci (kterou Spengler chápe pouze jako civilizaci „tělesnosti“) „věci, nad nimiž se musí člověk červenat.“ A konečně Evola nepřijímá Spenglerovo hodnocení „faustovského člověka,“ postavy, jež se zrodila ve věku objevů, v renesanci a humanismu; podle této dočasné determinace je faustovský člověk unášen spíše k horizontále než k vertikále. Co se týče autokratismu, politického fenomenu v době davů, sdílí Evola tentýž negativní postoj jako Spengler.

Stránky věnované Spenglerovi v *Pouti rumělký* jsou tedy docela kritické; Evola dokonce činí závěr, že vliv Spenglera na jeho myšlení byl nulový. Tento názor však nesdílí analytik Spenglerova a Evolova díla Attilio Cucchi (v článku „*Evola, Tradizione e Spengler*,“ *Orion*, č. 89, 1992). Cucchi má zato, že Spengler Evolu ovlivnil, zejména svojí kritikou konceptu „Západu“: tvrzením, že západní civilizace není civilizací, je tu jenom jedna jediná civilizace, Spengler to relativizuje, a Guénon se proti tomu ohrazuje. Evola, pozorný čtenář jak Spenglera, tak i Guénona, mohl spojit prvky kritiky Spenglera a Guénona. Spengler prohlašuje, že faustovská západní kultura, jejíž počátek se datuje do desátého století, začala upadat, až se zvrhla v *Zivilisation*, která zmrazila, nechala vyschnout a strávila svoji vnitřní energii. Amerika je už v posledním stádiu venkova zbavené a technologické *Zivilisation*.

Na základě Spenglerovy kritiky *Zivilisation* pak Evola později rozvinul svoji kritiku bolševismu a amerikanismu: pokud je *Zivilisation* pro Spenglera soumrakem, je Amerika pro Guénona extrémní podobou Západu, tj. bezbožností dohnanou až k samému vrcholu. Evola bezpochyby Spenglerovy a Guénonovy argumenty spojuje, třebaže vposledku Guénonovy prvky dominují, zejména kolem roku 1957, kdy Longanesi vydal *Zánik Západu* s předmluvou od Evoly. Na druhé straně Spenglerovu kritiku politického autokratismu nacházíme téměř doslovně v Evolových knihách *Il Fascismo. Saggio di una Analisi Critica dal Punto di Vista della Destra* a *Člověk mezi ruinami*.

Dr. H. T. Hansen, autor úvodu německého vydání *Člověk mezi ruinami* (*Menschen inmitten von Ruinen* [Tübingen: Hohenrain, 1991] – vyšlo i v anglickém překladu – pozn. vyd.), potvrzuje Cucchiho názory: řadu Spenglerových idejí je možno najít v knize *Člověk mezi ruinami*, zejména ideu, že stát je niternou podobou národa, „bytí ve formě“; idea, že úpadek lze změřit do té míry, v jaké se faustovský člověk stal otrokem svých kreací; stroj jej dohnal

na cestu, z níž se nikdy nemůže vrátit a nikdy mu nedovolí spočinout. Horečnost a úprk do budoucnosti jsou charakteristickými znaky moderního světa (pro Spenglera „faustovského“), jež Guénon i Evola se stejnou rozhodností odsoudili.

V knize *Hodina rozhodnutí* (1933) Spengler kritizuje autokratismus (ve skutečnosti Hitlerův národní socialismus) jakožto produkt demokratického titanismu. Evola napsal k italskému překladu tohoto díla předmluvu až po velmi pečlivém prostudování. Koneckonců, tento „pruský styl,“ zdůrazňovaný Spenglerem, koresponduje podle Hansena s Evolovou ideou „aristokratického životního řádu, uspořádaného hierarchicky podle úctyhodnosti.“ Že velká politika nutně předstihuje ekonomiku, vidíme u obou autorů. Takže vliv Spenglera na Evolu nebyl nulový, bez ohledu na to, co říká Evola v *Pouti rumělků*.

Článek Roberta Steuckerse: Evola & Spengler vyšel původně v časopise *Nouvelles de Synergies européennes*, č. 21, 1996. Anglický překlad Grega Johnsona vyšel na stránkách Counter-Currents Publishing. Překlad do češtiny Okultura.cz.